

Nr 499.

Av herr **Lindberg** i Stockholm, om *viss ändring av gällande bestämmelser för tullvisitering av fartygsbesättning.*

Det har under den senaste krisen inom sjöfartsnäringen inom en del rederiföretag uppstått en strävan till sparsamhet, som ehuru i sig naturlig och prisvärd kommit att menligt inverka på i dessa rederiföretags fartyg anställd personals rätt att disponera sin fritid.

Inom vissa rederier har nämligen givits order om att fartyg som inkomma i hamn efter den ordinarie tullkontrolltidens utgång icke skola invisiteras på övertid. Detta förfaringssätt har fått mycket beklagliga konsekvenser för de ombordvarande, därigenom att tullstadgans 42 § tillämpats så, att besättningar förhindrats gå i land, innan fartyget invisiterats. Ifrågavarande bestämmelse i tullstadgan har följande lydelse:

»Har fartyg, som inkommit till tullområdet, anlant till ort därinom, må, intill dess fartyget hunnit där undergå inquisition, personlig förbindelse från eller till fartyget icke utan tulltjänstemans medgivande äga rum i vidare mån än som betingas av offentlig myndighets åtgärder. För upprätthållande av detta förbud svarar fartygets befälhavare.

Utän hinder av förbudet må befälhavare lämna fartyget, därest han omedelbart anmäler sig hos tulltjänsteman. Resande må ock begiva sig från fartyget, så snart sådan tjänsteman kommit tillstädes.»

Stadgandet är, som synes av dess avfattning, icke ovillkorligt, och man bör därför ha kunnat vänta, att exempelvis i orten bosatta personer lämnats rätt att gå i land, ehuru det fartyg ombord å vilket de varit anställda ej invisiterats. Det har emellertid i stor utsträckning inträffat, att lokala tullmyndigheter utfärdat generellt landgångsförbud för besättningar å ej invisiterade fartyg.

Inom ett större rederi, vars fartyg regelbundet besöka Stockholm, förrättas aldrig inquisition, om fartyget anländer efter ordinarie tullkontrolltids slut. Då de tulltjänstemän, som ha vakt vid fartygen, konsekvent vägra besättningarna att gå i land, få samtliga, även de som äro bosatta i staden, stanna ombord över natten. I ifrågavarande rederis fartyg uppgives det, att detta irritationsmoment föranlett befäl och besättning att erlagga den övertidsersättning, som tullverket betingar sig för att förrätta inquisition efter ordinarie tullkontrolltid.

Det är uppenbart, att stadgandet i 42 par. i tullstadgan om förbud mot att utan tulltjänstemans medgivande lämna ett icke invisiterat fartyg tillkommit för att förhindra *smuggling*, men icke för att förhindra en sjöman att lämna sin arbetsplats vid de få och korta tillfällen, då han har möjlighet därtill. Att tullmyndigheterna måste uppehålla en fordran på att hela besättningen är närvarande vid inquisition måste anses rimligt och måhända nödvändigt och icke

omstritt från något håll. Tydligt är nämligen, att om icke visitation skall omöjliggöras eller fördröjas det erfordras att hela besättningen är närvarande vid förrättningen. Dagligen göres ju nämligen beslag på varor, vilka döljas i skåp, kojor, lönnrum etc., och om åtal skall anställas, äro tulltjänstemännen i behov av upplysningar av ägaren. Samtidigt med att detta betonas från tullmyndigheternas sida framhålles omöjligheten av att giva besättning generell rättighet att gå i land före invisitation. Av en del tullmyndigheter beviljas icke överhuvud taget, såsom tidigare anförts, landgångsrätt från icke invisiterat fartyg under det att andra tullmyndigheter lämna ombordvarande tillåtelse att gå i land, då bärande skäl därför anses föreligga.

Då det emellertid torde vara så, att besättningens närvaro vid invisitationen är det väsentliga av vad det omstridda författningsrummet är avsett att reglera, frågar man sig varför icke fordran härom kan uppehållas på ett smidigare sätt än med förbud med vissa medgivna undantag. Det förefaller alldeles tillfyllest, om rättigheten att gå i land från ej invisiterat fartyg förbundes med en bestämmelse om att bortovaro från fartyget ej finge vara långvarigare än till visst fixerat klockslag, då invisitation skall ske. Om skyldighet att infinna sig vid bestämd tidpunkt förbindes med samma påföljd, som nu stadgas för överträdande av landgångsförbud, så föreligger det ingen risk för att sjöfolket icke skall infinna sig vid visitationen. För övrigt skulle sådana bestämmelser med all säkerhet lojalt följas av alla sjöfarande, så mycket mer som det kan sägas, att det ligger lika mycket i sjömännens som tullverkets intresse att de närvara vid invisitering.

Bland sjöfolk av alla grader anses det emellertid icke endast, att den påtalade tillämpningen av ifrågavarande bestämmelse i tullstadgan är orimlig och upprörande. Det anses också, att ett landgångsförbud på sådana grunder kontrasterar mot ett stadgande i sjömanslagen angående sjömans landgångsrätt. Sjömanslagens 51 § stadgar nämligen, att »ligger fartyget förtöjt i hamn eller eljest på säker ankarplats må sjöman ej vägras tillstånd att under fritid gå i land, såvida ej sjömannens kvarstannande ombord är av behovet påkallat med hänsyn till fartygets, lastens eller de ombordvarandes säkerhet, fullgörande av nödvändig skeppstjänst eller fartygets förestående avresa eller förhaling».

Detta stadgande kan måhända icke sägas medföra någon rätt att åsidosätta de föreskrifter, som utfärdats för att tullverket skall kunna behörigen fullgöra sina uppgifter, men vad som fastslagits i denna för sjömännen särskilt tillkomna lag betraktas å andra sidan med allt fog såsom deras oförytterliga rättigheter, som de icke vilja se reducerade på bakvägar vare sig genom den ena eller andra förordningen.

Det svenska sjöfolket känner icke till något land mer än Finland, där dylikt landgångsförbud förekommer, och då finna de helt naturligt upprörande, att de skola nekas att gå i land, då de komma till sitt eget hemland.

Det är en känd och omvittnad sak att lastnings- och lossningsanordningarnas modernisering medfört att fartygens uppehåll i hamn numera bli mycket kortvariga, varför tillfällena för sjömännen att komma i åtnjutande av den omväxling i sitt enformiga liv, som en vistelse i land medför, också bli av kort

varaktighet. Detta förhållande är kännbart för varje sjöman, men kanske särskilt för dem, som ha behov av att träffa sina familjer och anhöriga. En utan synbara skäl omild tillämpning av en förordning om landgångsrätten alstrar helt naturligt stor bitterhet hos sjömännen, som då deras fartyg väl är i hamn icke borde behöva drabbas av en inskränkning i friheten, som inga andra yrkesgrupper utsätts för, och som icke heller drabbar till Sverige ankommande resande.

Det förefaller som om avsikten med tullstadgans bestämmelser i ifrågavarande avseende torde kunna vinnas på sätt som ej behövde inkräkta på de ombordanställdas rätt att gå i land, så snart fartyget inkommer i hamn. Antingen borde fartygs redare åläggas skyldighet att invisitera fartyg så snart sig göra låter eller ock borde rättighet för besättning att gå i land från ej invisiterat fartyg medgivas och samtidigt eventuellt förbindas med ett stadgande om skyldighet att bortovaro från fartyget under dylika omständigheter ej finge överskrida en viss tidpunkt.

Med hänsyn till vad som sålunda anförts hemställes,

att riksdagen måtte besluta i skrivelse till Kungl. Maj: t anhålla om sådan ändring av tullstadgans 42 §, att gällande förbud för fartygsbesättning att gå i land från ej invisiterat fartyg upphäves och ersättes med bestämmelse om skyldighet att infinna sig vid för invisitation bestämd tidpunkt.

Stockholm den 23 januari 1936.

Carl Lindberg
i Stockholm.